

U D H Ë Z I M
Nr. 8, datë 5.1.2000

PËR TATIMIN MBI VLERËN E SHTUAR

Në mbështetje të ligjit nr. 7928, datë 27.4.1995 "Për tatimin mbi vlerën e shtuar", Ministri i Financave

UDHËZON:

1. Regjistrimi për tatimin mbi vlerën e shtuar

1.1. Detyrimi për të kërkuar regjistrimin

Çdo person fizik apo juridik, që zhvillon veprimtari ekonomike, qarkullimi i të cilit tejkalon apo pritët të tejkalojë 5 milionë lekë për një vit kalendarik, detyrohet të kërkojë të regjistrohet. Termi "person" përfshin çdo lloj subjekti që kryen një veprimtari ekonomike, pavarësisht nga forma juridike e organizimit të tij. Ai përfshin, pra, edhe institucionet, organet e pushtetit qendror e lokal, organizatat shoqërore e politike, që kryejnë veprimtari ekonomike të tatueshme.

Janë të detyruar të regjistrohen gjithashtu edhe të gjithë personat juridikë e fizikë dhe (çdo lloj subjekti tjetër, si individët, organet e pushtetit qendror e lokal, organizatat shoqërore, ato politike, ndërkombëtare, misionet diplomatike, etj., që kryejnë aktivitete import-eksporti, pavarësisht nga qarkullimi. Për çdo lloj subjekti që kryen import - eksporte, veprimet doganore do të behen vetëm pasi ai të ketë paraqitur origjinalin ose kopjen e noterizuar të certifikatës së numrit të identifikimit për personin e tatueshëm.

Mund të bëjnë veprime doganore, pa qenë të detyruar për t'u regjistruar, vetëm individët për mallrat e përdorimit personal. Përcaktimi "mallra të përdorimit personal" bëhet në përputhje me dispozitat doganore. Nuk janë të detyruar të regjistrohen, gjithashtu, individët që kryejnë importe të rastësishme, si mjete transporti për përdorim privat, etj. të kësaj natyre, pavarësisht se për importet e mësipërme ato janë të detyruar të paguajnë tatim mbi vlerën e shtuar në doganë.

1.1.1. Periudha që duhet të merret parasysh për llogaritjen e qarkullimit

Periudha bazë që duhet të merret parasysh për llogaritjen e qarkullimit është viti kalendarik, që do të thotë periudha nga 1 janari deri në 31 dhjetor.

Në çdo rast, në qoftë se gjatë vitit kalendarik qarkullimi i pritshëm parashikohet të tejkalojë 5 milionë lekë, personi fizik ose juridik detyrohet të kërkojë të regjistrohet.

Për periudhën e parë të vënies në zbatim të TVSH-së, kanë qenë të detyruar të kërkonin të regjistroheshin:

- të gjithë personat fizikë e juridikë, që gjatë vitit kalendarik 1995 kishin realizuar një qarkullim më të madh se 2 milionë lekë;

- të gjithë personat fizike e juridike, qarkullimi i pritshëm i të cilëve, për vitin 1996 ishte më i madh se dy milionë lekë, pavarësisht nga qarkullimi i vitit 1995;

- të gjithë personat fizikë e juridikë, qarkullimi i të cilëve për 6-mujorin e parë 1996 ishte më i madh se një milion lekë.

1.1.2. Qarkullimi që merret parasysh

Qarkullimi që duhet të merret parasysh është qarkullimi gjithsej i bërë nga i njëjti person.

- Qarkullimi gjithsej

Qarkullimi gjithsej përfshin të gjitha furnizimet e bëra nga një person: furnizimet e tatueshme, furnizimet e përjashtuara, furnizimet për eksport. Ai përfshin, gjithashtu, edhe furnizimet e tjera që mund të kryhen gjatë veprimtarisë së personit si ndihmat, subvencionet etj. Qarkullimi llogaritet me çmimin gjithsej që paguan blerësi. Çmimi përfshin edhe tatimet, dënimet dhe çdo detyrim tjetër.

Përjashtim bëjnë vetëm shitjet e aktiveve të qëndrueshme të personit të tatueshëm, si ndërtesat, makinat dhe pajisjet. Këto shitje nuk merren parasysh kur llogaritet qarkullimi gjithsej.

- I njëjti person

Në qoftë se një person ka disa veprimtari në të njëjtin vend ose në disa vende, qarkullimi për nxjerrjen e kufirit të regjistrimit përfshin qarkullimin e të gjitha veprimtarive, në të gjitha vendet ku zhvillohet ajo, cilido qoftë emri i degëve apo forma e tyre juridike. Është personi dhe jo veprimtaria ekonomike që regjistrohet për TVSH dhe çdo regjistrim mbulon të gjitha veprimtaritë ekonomike të personit të regjistruar.

- Fillimi ose mbyllja e veprimtarisë ekonomike

Në qoftë se një person fillon apo mbyll veprimtarinë ekonomike gjatë një viti kalendarik, kufiri i regjistrimit llogaritet në përpjestim me zgjatjen e veprimtarisë.

Për shembull, një person e fillon veprimtarinë e tij më 15 tetor. Qarkullimi i tij nga 15 tetori deri në fund të vitit është 1 041 095 lekë. Kufiri minimal i regjistrimit për një tremujor është $(5\,000\,000 : 365) \times 76 = 1\,041\,096$ lekë. Në këtë rast, personi është i tatueshëm dhe duhet të kërkojë të regjistrohet.

- Qarkullimi rritet mbi kufirin e regjistrimit

Në qoftë se qarkullimi gjatë një viti kalendarik rritet mbi kufirin e regjistrimit, personi bëhet person i tatueshëm dhe duhet të kërkojë të regjistrohet që nga 1 janari i vitit kalendarik pasardhës.

1.2.E drejta për të kërkuar regjistrimin

Çdo person, qarkullimi i të cilit është më i ulët se kufiri i regjistrimit, mund të kërkojë të regjistrohet në (çdo kohë, në qoftë se ka nevojë të bëjë kështu për arsye të veprimtarisë së tij ekonomike). Personi i regjistruar, pavarësisht nga niveli i shitjeve të tij, duhet të zbatojë të gjitha kërkesat e ligjit, duke përfshirë paraqitjen e deklaratave tatimore, pagimin e tatimit, mbajtjen e regjistrimeve deri sa ai të çregjistrohet, etj.

1.3. Mënyrat e regjistrimit

1.3.1. Periudha e regjistrimit

1.3.1.1. Periudhat e zakonshme

- Fillimi i veprimtarisë ekonomike

Një person, i cili fillon veprimtarinë ekonomike, detyrohet të kërkojë të regjistrohet brenda 15 ditëve nga data e fillimit të saj, kur qarkullimi i tij pritet të tejkalojë kufirin e regjistrimit.

Kurse një person, i cili fillon veprimtarinë ekonomike dhe kjo veprimtari ka të bëjë me import – eksportin, është i detyruar të kërkojë të regjistrohet brenda 15 ditëve nga data e fillimit të veprimtarisë, pavarësisht së qarkullimi i tij mund të mos arrijë kufirin minimal të regjistrimit.

- Rritja e qarkullimit

Në qoftë se gjatë një viti kalendarik qarkullimi i realizuar e tejkalon kufirin e regjistrimit, personi detyrohet të kërkojë të regjistrohet brenda 15 ditëve nga data e përfundimit të vitit kalendarik në të cilin qarkullimi e tejkalon kufirin e regjistrimit.

1.3.1.2. Periudha tranzitore

Periudha tranzitore, gjatë së cilës të gjithë personat që plotësonin kushtet si persona të tatueshëm kërkonin të regjistroheshin, fillonte 2 muaj para datës të fillimit të zbatimit të TVSH-së. Ajo përfshinte të gjithë personat e tatueshëm, si ata që ishin të detyruar të regjistroheshin, edhe ata që kishin të drejtë të regjistroheshin.

1.3.2. Vendi i regjistrimit

Vendi i vetëm ku mund të bëhet regjistrimi është zyra përkatëse e TVSH-së pranë degës së tatimeve të rrethit, sipas ndarjes territoriale administrative të vendit.

1.3.3. Formularët e regjistrimit

Personi i tatueshëm duhet të mbushë formularin e kërkesës për regjistrim të TVSH-së. Formulari i vetëm që përdoret për regjistrim është ai që shpërndahet nga Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve. Ai përmban të gjithë informacionin e nevojshëm për identifikimin e personit të tatueshëm (emrin, adresën, veprimtarinë ekonomike dhe gjithë informacionin e kërkuar në përputhje me ligjin dhe këtë udhëzim).

1.4.Rezultatet e regjistrimit

1.4.1. Certifikata e regjistrimit

Organet tatimore, pas marrjes së kërkesës për regjistrim kur ajo plotëson kushtet e përcaktuara, plotësojnë certifikatën e regjistrimit dhe ia japin atë personit të tatueshëm.

Certifikata e regjistrimit përmban emrin e personit të tatueshëm, emrin tregtar (n.q.s ka),

numrin e identifikimit të personit të tatueshëm dhe datën kur regjistrimi hyn në fuqi.

Numri i identifikimit të personit të tatueshëm është unik. Personi i tatueshëm ka një numër të vetëm, sado që të jetë numri i degëve apo i veprimtarive ekonomike të tij. Një numër i njëjtë identifikimi nuk mund t'i lëshohet disa personave të tatueshëm, edhe në qoftë se numri i identifikimit tatimor nuk përdoret më nga një person i tatueshëm.

Të gjitha deklaratat e bëra për organet tatimore (deklaratat tatimore, deklaratat doganore), të gjitha faturat e lëshuara nga personi i regjistruar dhe të gjitha dokumentet e përdorura prej tij për veprimtarinë e tij ekonomike duhet të përmbajnë numrin e identifikimit tatimor.

Certifikatat e regjistrimit të shpërndara nga organet tatimore duhet të ekspozohen në të gjitha adresat ku personi i tatueshëm ushtron veprimtarinë e tij.

Formulari i kërkesës për regjistrim dhe certifikata e regjistrimit kanë formën sipas formularëve në faqet mbrapa.

1.5. Detyrimi për të njoftuar ndryshimet

Personi i tatueshëm është i detyruar t'i njoftojë organeve tatimore ndryshimet e mëposhtme:

- një ndryshim në emrin e tij;
- një ndryshim në adresën kryesore apo të degëve;
- një ndryshim në formën juridike;
- transferim të veprimtarisë ekonomike;
- mbyllje e përkohshme ose e përhershme e veprimtarisë ekonomike;
- një ndryshim në llojin e veprimtarisë ekonomike;
- çdo ndryshim tjetër që lidhet me formularin e kërkesës për regjistrim.

Njoftimi i ndryshimeve duhet të bëhet brenda 15 ditëve nga momenti kur ato ndodhin, duke mbushur formularin e ndryshimeve në regjistrim (sipas formularit të përcaktuar nga Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve) dhe duke e dërguar atë në zyrën e TVSH-së së rrethit.

Procedura e njoftimit të ndryshimeve është e njëjtë me procedurën e regjistrimit. Në qoftë se ndryshimet modifikojnë certifikatën e mëparshme, atëherë personit i jepet certifikatë e re regjistrimi.

2. Çregjistrimi

2.1. Rastet e çregjistrimit

Personi i tatueshëm detyrohet të kërkojë të çregjistrohet kur:

- mbyll veprimtarinë e tij ekonomike;
- qarkullimi i tij bie nën kufirin minimal të regjistrimit në periudhën më të fundit prej 12

muajsh;

- heq dorë nga e drejta për t'u regjistruar.

2.2. Mënyrat e çregjistrimit

2.2.1. Periudhat e çregjistrimit dhe data e hyrjes në fuqi të tij

- Personi i tatueshëm mbyll veprimtarinë e tij ekonomike

Ai duhet të kërkojë të çregjistrohet jo më vonë se 15 ditë nga dita e fundit në të cilën ai ka bërë furnizime të tatueshme. Çregjistrimi hyn në fuqi nga dita e fundit e bërjes të furnizimeve të tatueshme.

- Qarkullimi bie nën kufirin e regjistrimit gjatë periudhës më të fundit prej 12 muajsh

Personi i tatueshëm mund të kërkojë të çregjistrohet në çdo kohë, por jo më përpara se një vit nga data në të cilin regjistrimi i tij ka hyrë në fuqi. Çregjistrimi hyn në fuqi në kohen kur personi i tatueshëm ka kërkuar të çregjistrohet.

- Personi i tatueshëm heq dorë nga e drejta për t'u regjistruar

Ai mund të kërkojë të çregjistrohet jo më përpara se 1 vit nga data e hyrjes në fuqi të regjistrimit.

2.2.2. Dispozita të tjera për çregjistrimin

- Vendi i çregjistrimit është zyra e tatimeve ku është bërë regjistrimi.
- Formulari që përdoret për çregjistrim është "Ndryshime të regjistrimit për TVSH-në".
- Procedura e çregjistrimit është e njëjtë me procedurën e regjistrimit.

3. Të drejtat e organeve tatimore për regjistrimin

Organet tatimore kanë të drejtë:

- të regjistrojnë një person të tatueshëm edhe në qoftë se ai nuk ka bërë kërkesë për t'u regjistruar kur ai plotëson kushtet për të qenë person i tatueshëm; Për këtë, ato plotësojnë në vend të personit të tatueshëm formularin e regjistrimit, duke shënuar në mënyrë të dukshme në të "Regjistruar në zyrë" dhe "Regjistrim i bërë nga _____ (emri dhe mbiemri i inspektorit që bën regjistrimin), me datë _____". Brenda 5 ditëve nga data e regjistrimit në zyrë, inspektori përkatës duhet t'i dorëzojë personit të tatueshëm certifikatën e regjistrimit.

- të refuzojnë të regjistrojnë ose të çregjistrojnë çdo person i cili as nuk ka qenë i detyruar dhe as ka të drejtë të regjistrohet, me efekt nga data në të cilën regjistrimi ka hyrë në fuqi.

- Kur organet tatimore marrin vendime të tilla ato informojnë me shkrim personin e tatueshëm.

4. Momenti i furnizimit

Furnizimi quhet i kryer në momentin kur është e detyrueshme të lëshohet fatura. Personi që kryen një furnizim të tatueshëm detyrohet të lëshojë faturë për atë furnizim në momentin kur lëvrohen mallrat ose kur ato bëhen të disponueshme, apo kur shërbimet janë kryer prej tij në lidhje me atë furnizim. Në të gjitha rastet kur personi i tatueshëm arkëton pagesën përpara se mallrat të lëvrohen apo të bëhen të disponueshme apo shërbimet të jenë kryer, ai është i detyruar të lëshojë një faturë për furnizimin në momentin që pagesa është arkëtuar prej tij. Kjo faturë do të regjistrohet menjëherë në librin e shitjes dhe do të pasqyrohet në FDP-në e po atij muaji në të cilin është bërë marrja e pagesës.

5. Furnizimi kundrejt pagesës

Tatimi i vlerës së shtuar, sipas nenit 1 të ligjit, paguhet për të gjitha furnizimet e tatueshme të mallrave e shërbimeve, të kryera kundrejt pagesës, prej një personi të tatueshëm, si pjesë e veprimtarisë së tij ekonomike, në territorin e Shqipërisë.

Furnizimi quhet i kryer kundrejt pagesës, (pra i tatueshëm) tërësisht ose pjesërisht, në para ose në natyrë, nëse furnizuesi direkt ose indirekt merr apo ka të drejtë të marrë pagesë për atë furnizim, si prej personit të furnizuar, ashtu edhe prej ndonjë personi tjetër. Vlera e tatueshme në këtë rast përcaktohet sipas nenit 27 paragrafi 1.

Trajtohen si furnizime kundrejt pagesës, pra të tatueshme, të gjitha rastet kur mallrat që i janë furnizuar një personi të tatueshëm për qëllimet e veprimtarisë së tij ekonomike, furnizohen prej tij ose u jepen për përdorim personave të tjerë kundrejt pagesës se reduktuar, përveç rasteve kur mallrat janë furnizuar apo përdorur vetëm si mostra.

Furnizime kundrejt pagesës së reduktuar quhen rastet kur furnizuesi nuk arkëton pagesën, ose pagesa është dukshëm më e vogël se ç'duhej të ishte, nëse qëllimi i furnizuesit ka qenë fitimi për këtë dhe furnizime të ngjashme.

Këtu përfshihen rastet kur shitet me çmime më të ulta se të blerjes, më të ulta se të tregut, dhuratat dhe mallra e shërbime të furnizuara si nxitës (ofrohet një dhuratë me kusht që blerësi të blejë diçka ose të bëjë veprime të tjera në dobi të shitësit).

Mallrat dhe shërbimet e furnizuara në rrethanat e mësipërme janë të tatueshme dhe vlera e tatueshme e tyre është pagesa totale që duhet të ishte e pagueshme në lidhje me atë furnizim, nëse qëllimi i furnizuesit është nxjerrja e fitimit ndaj atij dhe furnizimeve të ngjashme, [neni 27(2)].

Në të gjitha rastet, kur konstatohen shitje me çmime më të ulta se të blerjes, me çmime poshtë vlerës së tregut, me çmime pa fitim, dhënie dhuratash dhe dhënie mallrash e shërbimesh si nxitës, inspektorët përkatës të TVSH-së kanë për detyrë të bëjnë vlerësime tatimore sipas nenit 41 të ligjit për TVSH-në.

6. Furnizimet e tatueshme dhe ato të përjashtuara

Ligji "Për tatimin mbi vlerën e shtuar" zbatohet mbi çdo furnizim mallrash e shërbimesh, që kryhet nga çdo person i tatueshëm, pavarësisht nga forma juridike e organizimit të tij dhe pavarësisht nga lloji i veprimtarisë ekonomike që ai kryen. Në të njëjtën kohë, ligji parashikon edhe një numër të kufizuar përjashtimesh nga ky tatim.

6.1. Toka dhe ndërtesat

Personi i tatueshëm që jep me qira toke apo ndërtesa për një afat më të gjatë se dy muaj, bën një furnizim të përjashtuar dhe për këtë furnizim nuk paguan TVSH. Por, në qoftë se afati i dhënies me qira të tokës apo i ndërtesave nuk i kalon dy muaj, nuk kemi të bëjmë me një furnizim të përjashtuar. Për këtë furnizim personi i tatueshëm duhet të zbatojë TVSH-në.

Personi i tatueshëm është i detyruar gjithashtu të zbatojë TVSH-në edhe në rastet kur ndërtesat përdoren si hotele apo vende pushimi, si dhe kur ato shfrytëzohen për parking apo magazinim të mjeteve të transportit dhe të mjeteve të tjera levizëse.

Por, ndërsa dhënia me qira e tokës dhe e ndërtesave për një afat më të gjatë se dy muaj është një furnizim i përjashtuar, ndërtimi është një furnizim i tatueshëm. Ndërtimi është furnizim shërbimi dhe, për kryerjen e tij, si faturë tatimore do të shërbejë situacioni i punimeve. Por bashkëngjitur situacionit duhet të lëshohet dhe fatura tatimore e shpërndarë nga DPT-ja. Vlera e situacionit do të jetë vlera e tatueshme mbi të cilën do të llogaritet TVSH-ja në masën 20%. Shuma e vlerës së tatueshme me TVSH-në e llogaritur jep vlerën totale të situacionit. Personi i tatueshëm është i detyruar të llogarisë TVSH-në çdo muaj. Për këtë ai është i detyruar të bëjë situacion mujor të punimeve (që do t'ia bashkëngjisë faturës tatimore), në bazë të të cilit do të përcaktojë TVSH-në e llogaritur për muajin. Vlera totale e këtij situacioni mujor, që përfshin edhe TVSH-në, regjistrohet në librin e shitjeve si një shitje e vetme.

Nëse merret paradhënie për punimet që do të kryhen, atëherë tatimpaguesi që merr paradhënien detyrohet të lëshojë faturë në momentin e marrjes së saj dhe këtë faturë t'a regjistrojë në librin e shitjes së periudhës tatimore në të cilën është marrë paradhënia.

Praktikisht ndërtimet konsiderohen :

a) Punët për konstruksionin e ndërtesave dhe të objekteve të tjera ku futen :

1. punët e ndërtimit (muraturë, armaturë, suvatime, etj.);
2. punët publike (ndërtim e mirëmbajtje rrugësh, etj.);
3. punët për rregullimin e parqeve që lidhen me operacione të tilla që zgjasin afatin e shfrytëzimit);

4. punët për rregullimin e territoreve që kërkojnë modifikime të relievit;

5. punët e rrjetit ngrohës dhe të konstruksioneve metalike;

6. punët për shkatërrimin e pasurive të patundshme.

b) Punët për pajisjen e ndërtesave dhe të objekteve të tjera, ku futen :

1. punët për pajisjen e ndërtesave, pajisje të cilat inkorporohen në mënyrë definitive në ndërtesë, duke u transformuar kështu për shkak të destinacionit të tyre në pasuri të patundshme (instalimet elektrike, ato sanitare, të ngrohjes, etj.);

Kujdes: Instalimet e objekteve ose të aparateve të lëvizshme, të cilat me vendosjen e tyre ruajnë karakter të lëvizshëm, nuk konsiderohen punë ndërtimi por shitje materialesh pasojë e kryerjes së një shërbimi.

2. punët për riparimin e pasurive të patundshme dhe të instalimeve me karakter të patundshëm. Këtu bëhet fjalë për punë që bëhen të nevojshme për shkak të degradimit ose prishjes së ndërtesave (pasuri të patundshme) si lysterja e fasadave, ribërja e një instalimi elektrik apo sanitar, etj.

Kujdes: Operacionet e thjeshta të mirëmbajtjes si pastrim, rregullim, etj., nuk konsiderohen punë ndërtimi.

6.2. Shërbimet financiare

Shërbimet financiare të përcaktuara në nenin 21 të ligjit "Për tatimin mbi vlerën e shtuar" janë furnizime të përjashtuara nga TVSH-ja.

Por në qoftë se personi i tatueshëm kryen shërbime për mbikqyrje, transaksione që lidhen me artikujt e përdorur për koleksione apo veprime që lidhen me mbledhjen e borxhit, ai kryen furnizime të tatueshme.

Furnizime të tatueshme janë gjithashtu edhe sigurimi i jojetës, me përjashtim të sigurimit të jetës. Furnizime të jojetës janë të gjitha llojet e sigurimit të pasurisë, sigurimi i përgjegjësisë civile, të gjitha llojet e sigurimit të mjeteve motorike si dhe të gjitha llojet e tjera të sigurimeve të jojetës.

Tatimi mbi vlerën e shtuar për të gjitha rastet e mësipërme do të llogaritet në masën 20 për

qind të primit të sigurimit dhe së bashku me primin do të jetë i pagueshëm nga blerësi.

Furnizime të tatueshme janë gjithashtu edhe sigurimet e pronës. Në këtë rast, në vleftën totale të primit të sigurimit do të përfshihet edhe TVSH-ja.

6.3. Banka e Shqipërisë

Në bazë të nenit 22 të ligjit, furnizimi i arit, banknotave dhe i monedhave për Bankën e Shqipërisë përjashtohen nga TVSH-ja. Por, në rastet kur Banka e Shqipërisë kryen veprimtari të tjera ekonomike të tilla si bërja e shtypshkrimeve të ndryshme, furnizimi i monedhave për qëllime numizmatike etj., ajo bën furnizime të tatueshme dhe duhet të regjistrohet e të paguajë TVSH.

6.4. Shërbimet postare

Furnizimi i pullave të postës për përdorim për shërbime postare, furnizimi i pullave fiskale dhe i të gjithë pullave të tjera të ngjashme përjashtohen nga TVSH-ja. Por, në qoftë se posta bën importe apo kryen edhe shërbime të tjera postare, dhe qarkullimi vjetor kalendarik i saj është më i madh se 5 milionë lekë, ajo duhet të regjistrohet dhe të paguajë TVSH.

6.5. Organizatat jofitimprurëse

Për qëllimet e tatimit mbi vlerën e shtuar, organizatë jofitimprurëse është çdo shoqëri, institucion, shoqatë apo organizatë:

që nuk është krijuar për përfitime ose të ardhura të anëtarëve të saj; dhe

rregullat e së cilës nuk lejojnë shpërndarje fitimesh apo pronash për antarët e saj.

Në organizata jofitimprurëse futen edhe të gjitha institucionet buxhetore që subvencionohen nga shteti.

Në bazë të nenit 24 të ligjit, furnizimet e bëra nga organizatat jofitimprurëse kundrejt pagesës së reduktuar, që do të thotë se këto organizata duhet t'i kryejnë vetë këto furnizime dhe këto furnizime të jenë bërë kundrejt pagesës së reduktuar, sipas kushteve që përcakton neni 18 i ligjit për TVSH-në, janë furnizime të përjashtuara nëse janë :

furnizim mallrash e shërbimesh për trajtim mjekësor ose dentar;

furnizim shërbimesh për mbrojtjen e kujdesin ndaj fëmijëve ose të moshuarve;

furnizim shërbimesh arsimore, kulturore a sportive;

furnizim shërbimesh nga organizata fetare a filozofike, me qëllim mirëqenien shpirtërore.

Furnizime kundrejt pagesës së reduktuar këto organizata bëjnë kur ato nuk arkëtojnë pagesë ose pagesa që ato arkëtojnë është dukshëm më e vogël se ç'duhet të ishte nëse qëllimi i tyre do të ishte fitimi (neni 18 paragrafi 4). Përkundrazi, kur këto organizata i bëjnë furnizimet e mësipërme kundrejt pagesës së plotë, ato bëjnë furnizime të tatueshme.

Nëse një organizatë jofitimprurëse kryen veprimtari të tjera, të ndryshme nga ato të përmendura më sipër, ajo kryen veprimtari të tatueshme, pavarësisht nëse pagesa është e reduktuar apo e plotë. Në këtë rast, në qoftë se volumi i qarkullimit është më i madh se pesë milion lekë, ajo është e detyruar të regjistrohet dhe të paguajë TVSH-në.

Në bazë të paragrafit të dytë të nenit 4 të dekretit të Presidentit, nr.1510, datë 28.6.1996 "Për disa ndryshime në ligjin për tatimin mbi vlerën e shtuar", mallrat e importuara kundrejt pagesës së reduktuar nga organizatat jofitimprurëse, me qëllim kryerjen e shërbimeve të përmendura më sipër (sipas nenit 24 të ligjit), nuk ngarkohen me TVSH.

6.6. Diplomatët dhe organizatat ndërkombëtare

Në bazë të nenit 25, përjashtohen nga TVSH-ja furnizimet që bëhen për misionet diplomatike e personelin e tyre, mbi bazën e reciprocitetit dhe për organizatat ndërkombëtare e personelin e tyre mbi bazën e marrëveshjeve ndërkombëtare dhe NATO-n.

Në mbështetje të këtij neni, importimi i mallrave për misionet diplomatike e personelin e tyre është i përjashtuar nga TVSH-ja. I përjashtuar nga TVSH-ja është gjithashtu edhe importimi i mallrave për organizatat ndërkombëtare të njohura si të tilla nga shteti shqiptar dhe NATO-s. Përjashtimi për organizatat ndërkombëtare jepet sipas kushteve të vendosura prej konventave ndërkombëtare që themelojnë këto organizata.

Megjithatë, edhe pse janë të përjashtuara si misionet diplomatike, ashtu dhe organizatat ndërkombëtare e NATO, meqenëse bëjnë, importe janë të detyruara të regjistrohen për TVSH dhe të pajisen me certifikatën e numurit të identifikimit.

Për blerjet brenda vendit, misionet diplomatike, organizatat ndërkombëtare, si dhe personeli i tyre do të paguajnë TVSH-në në momentin e blerjes. Por, për TVSH-në e paguar në blerje ato do të rimbursohen, me kusht që çdo faturë blerje të jetë 10.000 lekë e lart. E drejta e rimbursimit për Ambasadat do të jepet në bazë të parimit të reciprocitetit. Kjo do të thotë që do t'u rimbursohet TVSH-ja e paguar në blerje vetëm misioneve diplomatike e personelit të tyre, shtetet e të cilave rimbursojnë TVSH-në për ambasadën shqiptare e personelin e saj. Me procedurat e rimbursimit të TVSH-së së paguar do të merret Drejtoria e Protokollit në Ministrinë e Punëve të Jashtme. Kjo zyrë do të pajisë misionet diplomatike, organizatat ndërkombëtare, e personelin e tyre me formularin "Kërkesë për rimbursim" që është në faqet mbrapa. Çdo mision diplomatik, organizate ndërkombëtare për blerjet e bëra nga vetë ato ose nga personeli i tyre do të dërgojë në zyrën e mësipërme dy kopje të formularit "Kërkesë për rimbursim" (të firmosur e të vulosur nga titullari i ambasadës apo i organizatës ndërkombëtare), të cilave u bashkëngjisin edhe faturën origjinale të blerjes. Drejtoria e Protokollit në Ministrinë e Jashtme, kopjen origjinale të formularit "Kërkesë për rimbursim" dhe faturën origjinale të blerjes e dërgon në zyrën e TVSH-së të rrethit. Zyra e TVSH-së është e detyruar brenda 1 muaji nga data e paraqitjes së dokumentacionit të mësipërm nga ana e Drejtorisë së Protokollit të Ministrisë së Punëve të Jashtme, të bëjë rimbursimin e TVSH-së së paguar në faturat përkatëse. Brenda këtij afati, zyra e TVSH-së do të verifikojë direkt në vend tek shitësi, faturën e lëshuar nga ai për misionin diplomatik, organizatën ndërkombëtare, regjistrimin e saj në librin e shitjeve, pasqyrimin e të dhënave në deklaratën e pagesës së TVSH-së për muajin përkatës dhe derdhjen në fakt të TVSH-së së mbledhur nga subjektet e mësipërme. Pas verifikimit dhe miratimit të Kërkesave për rimbursim, zyra e TVSH-së rrethit lëshon një urdhër rimbursimi të firmosur nga përgjegjësi i zyrës për Degën e Bankës Kombëtare Tregëtare të rrethit. Urdhër rimbursimi lëshohet për të gjithë shumën e TVSH-së që do të rimbursohet në bazë të kërkesave të paraqitura nga Drejtoria e Protokollit në Ministrinë e Punëve të Jashtme. Dega e Bankës Kombëtare Tregëtare, në bazë të urdhërit të rimbursimit, paguan Drejtorinë e Financës dhe të Kontrollit në Ministrinë e Punëve të Jashtme për të gjithë shumën e rimbursimeve dhe kjo e fundit shpërndan rimbursimet sipas çdo kërkesë.

Përsa i përket blerjeve që personeli i NATO-s dhe bazat e saj brenda territorit të Shqipërisë bëjnë brenda vendit, ato nuk do të paguajnë TVSH-në në pikën e blerjes. Për këtë në pikën e blerjes përfaqësuesi i NATO-s, është i detyruar t'i dorëzojë shitësit një Certifikatë Lëvrimi, sipas modelit bashkëngjitur, mbi bazën e të cilës shitësi harton faturën tatimore pa TVSH. Në fund të faturës, shitësi bën shënimin "ky përjashtim nga TVSH-ja bazohet në certifikatën e lëvrimit nr.datë....." Zyra e autorizuar për lëshimin e certifikatës së lëvrimit, pranë Komandës së NATO-s në Shqipëri, cdo muaj, brenda datës 10 dërgon në degët e tatimave të rretheve ku janë bërë blerjet pa TVSH, një listë përmblledhëse, së bashku me kopjet e certifikatave të lëvrimit të lëshuara për blerjet e realizuara në muajin paraardhës, që do të shërbejë për kryqëzimin dhe verifikimin e faturave tatimore të lëshuara pa TVSH.

6.7. Operacionet hidrokarbure

Janë të përjashtuara nga TVSH-ja:

a) furnizimi i shërbimeve që kryhen nga kontraktorët e nënkontraktorët e tyre, të vërtetuar si të tillë nga Agjencia Kombëtare e Hidrokarbureve, lidhur me realizimin e fazave të kërkimit dhe të zhvillimit të operacioneve hidrokarbure;

b) furnizimi i mallrave që bëjnë kontraktorët për njëri-tjetrin ose nënkontraktorët për kontraktorët e tyre, të importuara sipas nenit 28 të këtij ligji.

"Operacionet hidrokarbure", për efekt të këtij paragrafi, ka të njëjtin kuptim si në ligjin nr.7746, datë 28.7.1993 "Për hidrokarburet".

Kontraktorët dhe nënkontraktorët që përfitojnë nga përjashtimet e mësipërme janë vetëm ato subjekte të ligjit për TVSH-në që kryejnë në emër të tyre vetëm furnizimet specifike të shërbimeve të përmendura shprehimisht në përcaktimet "Kërkim" dhe "Zhvillim", që bën ligji nr 7746, datë 28.7.1993 "Për hidrokarburet".

"Kërkim" do të thotë kërkimi për hidrokarbure me mjete gjeologjike, gjeofizike e të tjera, dhe përfshin shpimin e puseve të kërkimit dhe vlerësimit.

"Zhvillim" do të thotë ndërtimi dhe instalimi i pajisjeve për prodhimin e hidrokarbureve dhe shpimi i puseve të shfrytëzimit.

6.8. Barnat e pajisjet mjekësore

Furnizimi i barnave, i pajisjeve mjekësore dhe i ambalazheve e materialeve që përdoren për

prodhimin dhe konfeksionimin e barnave, janë furnizime të përjashtuara.

6.9. Furnizimet e përjashtuara në import

Është furnizim i përjashtuar nga TVSH-ja:

importimi përfundimtar i të gjitha mallrave prej një personi të tatueshëm, kur furnizimi i tyre në të gjitha rrethanat brenda vendit është furnizim i përjashtuar nga tatimi mbi vlerën e shtuar;

importimi i mallrave të vendosura në regjimin tranzit;

importimi i mallrave të deklaruara për të qënë nën regjimin e lejimit të përkohshëm dhe atë të përpunimit aktiv.

6.10. Importuesit e vegjël

Personat e tatueshëm që realizojnë një qarkullim më të vogël se 5 milionë lekë për çdo vit kalendarik, nuk janë të detyruar të regjistrohen për TVSH. Përjashtim këtu bëjnë vetëm personat e tatueshëm që kryejnë importe ose eksporte, të cilët, megjithëse qarkullimi i tyre mund të jetë më i vogël se 5 milionë lekë, janë të detyruar të regjistrohen e të paguajnë TVSH-në. Këto persona të tatueshëm detyrohen të jenë tatimpagues të TVSH-së apo tatimpagues të tatimit mbi biznesin e vogël. Për këtë ato duhet të bëjnë një deklaratë personale. Në qoftë se zgjedhin që të jenë tatimpagues të TVSH-së, ato janë të detyruar të respektojnë të gjithë detyrimet që lindin nga ligji për TVSH, domethënë të lëshojnë fatura tatimore për shitjet, të mbajnë regjistrimet e duhura dhe të plotësojnë cdo muaj deklaratën mujore të pagesës së TVSH-së, pavarësisht nëse do të kenë shumë për të paguar apo jo. Në qoftë se ata zgjedhin që të jenë tatimpagues të tatimit mbi biznesin e vogël, ata do të paguajnë TVSH-në në importe por nuk janë të detyruar të shesin me TVSH, të mbajnë regjistrime për TVSH-në, pra dhe të plotësojnë deklaratën mujore të TVSH-së. Në këtë rast, për të gjitha shitjet e tyre brenda vendit, ata do të paguajnë tatim mbi biznesin e vogël.

6.11. Llotaritë, lojërat e fatit, sallat e lojërave, etj.

Këto veprimtari janë furnizime shërbimesh të tatueshme dhe personat e tatueshëm që merren me to, në qoftë se kryejnë një qarkullim më të madh se pesë milionë lekë për vit kalendarik, janë të detyruar të regjistrohen për TVSH-në. TVSH-ja e llogaritur për këto furnizime përcaktohet në bazë të vlefës së arkëtimeve gjithsej. Kurse TVSH-ja e pagueshme do të llogaritet si diferencë e TVSH së llogaritur si më lart me TVSH-në e paguar në blerje (në bazë të kopjeve origjinale të faturave të blerjes) në qoftë se ka.

6.13. Eksportet

Në bazë të pikës "a" të nenit 31 të ligjit, për mallrat që eksportohen nga territori i Republikës së Shqipërisë, TVSH-ja zbatohet në masën zero përqind. Si provë për të vërtetuar eksportet do të shërbejë fatura dhe deklarata doganore e eksportit, të cilat do të shoqërojnë gjithmonë njëra-tjetrën. Deklarata doganore e eksportit do të jetë e vlefshme për efekte fiskale, vetëm në rastet kur ajo është e konfirmuar (vulosur me vulë të njomë) nga dogana e vendit prites të mallit ose kur ajo shoqërohet me deklaratën doganore origjinale të importit të vëndit pritës të mallit.

7. Faturat

7.1. Të dhënat që duhet të përmbajë një faturë tatimore.

Faturat janë dokumenti bazë për tatimin mbi vlerën e shtuar. Ato përcaktojnë detyrimin tatimor të furnizuesit dhe shumën e tatimit të zbritshëm që do t'i lejohet të kërkojë blerësi i regjistruar për TVSH-në.

Një person i tatueshëm i cili bën një furnizim (edhe në qoftë se furnizimi është i përjashtuar apo me 0 përqind) detyrohet t'i lëshojë personit që merr furnizimin (edhe në qoftë se ai, pra blerësi, nuk është person i tatueshëm) një faturë tatimore (neni 36 paragrafi 1).

Fatura duhet të përmbajë :

- numrin rendor;
- numrin serial i parashtypur;
- datën e lëshimit;
- emrin, adresën, numrin e identifikimit të shitësit;
- emrin, adresën, numrin e identifikimit të blerësit, kur ai është person i tatueshëm me TVSH, dhe kodin fiskal, kur ai nuk është person i tatueshëm me TVSH, por tatimpagues i tatimit mbi biznesin e vogël;
- përshkrimin e hollësishëm të mallrave të shitura ose të shërbimeve të kryera;

- sasinë e mallrave të shitura ose vëllimin e shërbimeve të kryera;
- çmimin për njësi pa TVSH;
- vlerën totale të transaksionit pa TVSH;
- shumën e TVSH-së (në qoftë se zbatohet TVSH-ja);
- vlerën totale me TVSH;
- cilësimin furnizim i përjashtuar apo me 0 për qind (në qoftë se ai është përkatësisht i përjashtuar apo i tatueshëm me 0 për qind);

Fatura lëshohet në jo më pak se tre kopje dhe shpërndahet si më poshtë :

- faqja 1 (originali) për blerësin;
- faqja 2, 3, etj. (kopjet) për shitësin.

Vetëm originali i faturës i jep të drejtë blerësit për të kredituar (zbritur) TVSH-në e paguar në blerje.

Në qoftë se fatura nuk përmban të gjithë të dhënat e përcaktuara më lart, blerësi nuk ka të drejtë të kreditojë (zbresë) TVSH-në e paguar në blerje kurse shitësi nga ana e tij do të paguajë TVSH-në e detyrueshme për t'u paguar.

Në rastet kur një tatimpagues shet një sasi të konsiderueshme artikujsh në të njëjtën kohë e për të njëjtin klient, ai mund të lëshojë faturë kompjuterike. Por në këtë rast, faturën e nxjerrë nga kompjuteri duhet t'ia bashkëngjisë faturës tatimore të blerë nga D.P.T. Në këtë mënyrë për çdo klient duhet të lëshohet detyrimisht fatura tatimore e emetuar nga organet tatimore, e cila do të ketë vetëm të dhënat totale të transaksionit të kryer me klientin, dhe bashkëngjitur me faturën tatimore të blerë do të vendoset edhe fatura analitike, që tatimpaguesi nxjerr vetë për të njëjtin transaksion, e cila duhet të ketë të njëjtin numër me faturën tatimore të organeve tatimore. Ky proces do të vazhdojë deri në prodhimin nga D.P.T të faturave të përshtatshme për t'u nxjerrë nga kompjuteri.

Në bazë të pikës 2 të nenit 28 të ligjit, personi që kryen furnizime të tatueshme, detyrohet të njoftojë në mënyrë të dukshme nëpërmjet shpalljes, kontratës apo reklamës nëse çmimi i mallrave apo i shërbimeve të furnizuara ose çmimi që duhet të paguhet për furnizimin përfshin ose jo TVSH-në. Në rast se furnizimi i tatueshëm kryhet pa një shumë të ndarë e të identifikuar si pagesë e TVSH-së, vlera e tatueshme e tij është shuma që së bashku me TVSH-në e pagueshme mbi këtë vlerë është e barabartë me pagesën totale që bëhet për furnizimin.

7.2. Saktësimet

Në qoftë se bëhet saktësim për një pagesë të bërë për një furnizim, pasi është lëshuar fatura, shitësi duhet të lëshojë një faturë shtesë.

Një saktësim kryhet kur:

- furnizimi nuk është i njëjtë me atë që ka kërkuar blerësi;
- mallrat janë dëmtuar apo shërbimi nuk është kryer mirë;
- çmimet ndryshojnë për çfarëdo arsye (zbritjeje për pagesë të menjëhershme, etj).

Në qoftë se çmimi rritet apo ulet, shitësi duhet të lëshojë një faturë shtesë. Fatura shtesë lëshohet në të njëjtën formë si fatura dhe duhet të tregojë:

- shumë qartë, në një vend të dukshëm fjalët "faturë shtesë";
- numrin rendor të faturës së parë të cilën saktëson;
- shumën në para të rritjes apo uljes të çmimit;
- arsyen e saktësimit sipas rasteve të përcaktuara më sipër.

7.3. Borxhi i keq

Kur furnizuesi nuk ka marrë një pagesë plotësisht apo pjesërisht për një furnizim të kryer, kemi të bëjmë me një borxh të keq. Në këto raste, e drejta për të lëshuar një faturë të borxhit të keq lind vetëm pasi shitësi të ketë paraqitur të gjitha provat që kërkon organi tatimor për të vërtetuar se ai ka ndërmarrë të gjitha veprimet e duhura për të arkëtuar borxhin e keq. Në prova do të përfshihet detyrimisht, përveç të tjerave, edhe vendimi i organeve gjyqësore që vërteton se blerësi është debitor i furnitorit (shitësit që kërkon të lëshojë një faturë të borxhit të keq) falimentuar. Pa praninë e një vendimi të tillë të gjykatës, organet tatimore nuk mundën në asnjë rast të pranojnë borxhin e keq si të tillë.

Në rastin e një borxhi të keq, shitësi duhet të lëshojë një faturë të borxhit të keq. Kjo faturë lëshohet në të njëjtën formë si një faturë normale. Ajo duhet të tregojë fjalët "borxh i keq", numrin rendor të faturës të parë me të cilën lidhet ky borxh dhe të tregojë që kreditimi i tatimit të blerësit duhet të zvogëlohet. Kjo faturë përdoret nga shitësi për të zvogëluar detyrimin për TVSH-në, ndërsa

nga blerësi për të zvogëluar kreditimin e TVSH-së.

Kur vetëm një pjesë e vlerës së transaksionit nuk është arkëtuar, atëherë fatura duhet të tregojë shumën e paarkëtuar të transaksionit dhe TVSH-së që i përket kësaj shume.

Për shembull, në faturën e parë shuma për t'u arkëtuar:

përfshirë TVSH-në është 90 lekë

TVSH për t'u arkëtuar 10 lekë

shuma e arkëtuar 54 lekë

TVSH i arkëtuar 6 lekë

Në faturën e borxhit të keq:

shuma e paarkëtuar 36 lekë

TVSH për t'u kredituar (saktësuar) 10-6 = 4 lekë

Saktësimet mbi bazën e faturës të borxhit të keq regjistrohen nga shitësi në librin e shitjeve si pakësim detyrimi për TVSH-në, ndërsa nga blerësi në librin e blerjeve si pakësim kreditimi për TVSH-në.

Kreditimi i tatimit lejohet në një periudhë kohe pasi borxhi bëhet një borxh i keq, e cila fillon 6 muaj pas periudhës tatimore në të cilën TVSH-ja është zbatuar. Shitësi është i detyruar të provojë që ai ka ndërmarrë të gjitha veprimet e duhura për të arkëtuar borxhin e keq, përpara se të lëshojë një "faturë të borxhit të keq". Prova kryesore që detyrohet të paraqesë shitësi, është vendimi i gjykatës, në të cilin vërtetohet se blerësi i tij është debitor dhe ka falimentuar, prandaj për këto arsye nuk mund t'i paguajë shitësit vlerën e furnizimit të marrë.

Kur kreditimi për një borxh të keq lejohet dhe i gjithë ose një pjesë e këtij borxhi paguhet më vonë, shitësi duhet të lëshojë një faturë të re. Për lëshimin e kësaj fature zbatohen të njëjtat rregulla dhe fatura e re duhet të tregojë fjalët "borxh i keq i paguar" dhe numrin e "faturës të borxhit të keq" me të cilën ka lidhje.

7.4. TVSH-ja e zbatuar nga një person i cili nuk është i regjistruar

Paragrafi 5 dhe 6 i nenit 36 të ligjit parashikon që personi i cili nuk është i regjistruar dhe lëshon faturë me TVSH apo lë të kuptohet se ka zbatuar TVSH-në, paguan TVSH-në e treguar në faturën që ka lëshuar. Veç kësaj, masa e dënimit është e barabartë me shumën e TVSH-së të zbatuar.

8. Mbajtja e regjistrimeve

8.1 Libri i blerjeve

Libri i blerjeve është i detyrueshëm të mbahet nga të gjithë personat e tatueshëm. Ai duhet të tregojë në faqen e parë numrin e identifikimit dhe emrin e personit. Të gjitha faqet duhet të kenë numër rendor. Libri plotësohet çdo ditë. Në të regjistrohen për çdo transaksion furnizuesi dhe të dhënat e faturës që paraqet transaksionin.

Në këtë libër regjistrohen data e lëshimit të faturës, numri rendor i faturës, numri serial i shtypur nga shtypshkronja, emri i shitësit dhe numri i identifikimit tatimor të tij.

Blerjet regjistrohen në vlerë totale, e cila përfshin edhe TVSH-në (në qoftë se ka) si dhe të ndara në blerje pa kreditim të TVSH-së dhe në blerje me kreditim të TVSH-së.

Blerjet me kreditim të TVSH-së regjistrohen të ndara në importe dhe blerje brenda vendit. Për çdo blerje me kreditim të TVSH-së personi regjistron vlerën e tatueshme dhe kreditimin e tatimit që i korrespondon kësaj blerjeje.

Në fund të librit të blerjeve janë disa fletë inventari, të cilat do të përdoren për të pasqyruar inventarin e mallrave në fund të vitit.

Një kopje e regjistrimeve mujore në librin e blerjeve do të paraqitet në zyrën e TVSH-së, në momentin që tërhiqet FDP.

8.2 . Libri i shitjeve

Libri i shitjeve është i detyrueshëm të mbahet nga të gjithë personat e tatueshëm. Ai duhet të tregojë në faqen e parë numrin e identifikimit dhe emrin e personit të tatueshëm. Të gjitha faqet duhet të kenë numër rendor. Libri plotësohet çdo ditë. Në të regjistrohen për çdo transaksion klienti dhe të dhënat e faturës që paraqet transaksionin.

Në librin e shitjeve regjistrohen data e lëshimit të faturës, numri rendor i faturës dhe numri serial i shtypur nga shtypshkronja, kur shitjet bëhen brenda vendit dhe data e numri i deklaratës doganore kur mallrat eksportohen, emri i klientit dhe numri i identifikimit të tij (në qoftë se ka). Në të

regjistrohet vlera totale e transaksionit përfshirë TVSH-në (në qoftë se ka).

Shitjet regjistrohen të ndara në të përjashtuara, me zero përqind dhe të tatueshme. Për çdo shitje të tatueshme regjistrohen vlera e tatueshme dhe tatimi i zbatuar.

Një kopje përmbledhëse e regjistrimeve mujore në librin e shitjes do të paraqitet në zyrën e TVSH, në momentin që tërhiqet FDP.

8.3. Shitësit me pakicë

Në të njëjtën mënyrë do t'i mbajnë regjistrimet e tyre edhe shitësit me pakicë, në rastet kur ato janë të detyruar të bëjnë shitje me faturë. Në rastet e tjera (domethënë kur nuk shesin me faturë), personat e tatueshëm që janë shitës me pakicë, hedhin në librin e shitjeve totalin e shitjeve ditore, e cila përfshin edhe shumën e TVSH-së së mbledhur. Në kolonën TVSH-së të librit të shitjeve do të shënohet shuma e TVSH-së së mbledhur e cila është rezultat i produktit të totalit të shitjeve me TVSH-në shumëzuar me 16.666 për qind ose i pjestimit të totalit të shitjeve me TVSH me 6.

8.4. Regjistrimet elektronike

Regjistrimet (librat e shitjes dhe të blerjes) mund të mbahen edhe në kompjuter. Në këtë rast, personi i tatueshëm është i detyruar të lejojë hyrjen e organeve tatimore në çdo kompjuter ku janë mbajtur regjistrimet, për të kryer inspektime të ndryshme mbi regjistrimet e mbajtura.

Kur një person i tatueshëm regjistrohet, ai merr nga zyra e tatimeve faturat me nr. serial të shtypur paraprakisht. Këto janë të vetmet fatura që duhet të lëshohen nga personi i tatueshëm. Mund të përdoren dokumente të tjera, në rastet kur personi i tatueshëm ka autorizimin me shkrim nga Drejtoria e Tatimeve për t'i përdorur keto dokumente, përveç faturës tatimore, me kusht që të përmbajnë të gjitha të dhënat e kërkuara në ligj dhe në udhëzimin në zbatim të tij.

Modeli i faturës, i librit të shitjes dhe i librit të blerjeve, përgatitur nga Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve kanë formën sipas formularit në faqet mbrapa .

9. Deklarimi

9.1 Deklarata dhe pagesa e TVSH-së

Deklarata e tatimit mbi vlerën e shtuar plotësohet në dy kopje dhe paraqitet nga personi i tatueshëm në degët perkatese te bankave, me të cilat DPT ka lidhur mareveshje për pranimin e pagesave të TVSH-së. Pagesa bëhet në bankën që mbulon rrethin ku personi i tatueshëm është regjistruar, brenda 14 ditëve pas përfundimit të periudhës tatimore të paraqitur në deklaratë.

Punonjësi i bankës bën shënime në pjesën e tretë të dokumentit "pagesa", pastaj i kthen personit të tatueshëm kopjen e dytë. Në fund të çdo dite origjinalët e deklaratës dhe pagesës të TVSH-së mblidhen nga banka dhe ju dorëzohen organeve tatimore të rrethit përkatës për përpunim sic parashikohet në Marrëveshjet e lidhura midis Drejtorisë së Përgjithshme të Tatimeve dhe bankave përkatëse.

Personi i tatueshëm paraqet deklaratën e TVSH-së në bankë edhe në qoftë se ai nuk ka për të paguar detyrim tatimor. Plotësimi i saktë i deklaratës, paraqitja dhe pagesa brenda afateve kohore të përcaktuara është detyrim ligjor për të gjithë personat e tatueshëm. Moszbatimi i këtij detyrimi ngarkon me përgjegjësi ligjore personin e tatueshëm dhe dënohet në bazë të ligjit për TVSH-në dhe të udhëzimit në zbatim të tij.

Deklarata përbëhet nga tre pjesë.

1. Pjesa e parë kërkon të dhëna për identifikimin e personit të tatueshëm.
2. Pjesa e dytë kërkon të dhëna për llogaritjen e detyrimit tatimor.
3. Pjesa e tretë është pagesa e TVSH-së, e cila plotësohet nga banka.

Formulari i deklaratës dhe pagesës të TVSH-së paraqitet në faqet mbrapa:

10. Shitja me pakicë

Shitësit me pakicë janë të detyruar të lëshojnë fatura tatimore në këto raste:

kur vlera e mallit të shitur është më e madhe se 10 000 lekë;

kur blerësi është person i regjistruar për TVSH dhe ai kërkon faturë tatimore.

Faturat duhet të regjistrohen një për një në librin e shitjeve.

Në çdo rast tjetër shitjeje, shitësit me pakicë lëshojnë kupona tatimore të arkave regjistruese ose kupona të tjerë tatimore siç përcaktohet në ligjin nr. 7758, datë 12.10.1993 "Për dokumentimin dhe mbajtjen e llogarive për tatimet". Kuponi tatimor nuk është i detyrueshëm të përmbajë përveç, shumës totale të tij edhe shumën e TVSH së përfshirë në të. Për të gjetur shumën e TVSH-së të përfshirë në

vleftën totale të kuponit, kjo vleftë shumëzohet me 16.666 për qind ose pjestohet me 6.

Në këto raste, regjistrimi në librin e shitjeve nga shitësit me pakicë do të bëhet në mënyrën e mëposhtme:

totali i të ardhurave ditore duhet të regjistrohet çdo ditë.

Të ardhurat ditore duhet të mbështeten nga dokumente justifikuese, që dëshmojnë për saktësinë e tyre, të tilla si kuponat e arkave regjistruese dhe dokumente të tjerë në mbështetje të legjislacionit në fuqi.

Libri i blerjeve mbahet njëlloj si të gjithë personat e tjerë të tatueshëm.

11. Vetëfurnizimet

Në mbështetje të pikës 5 të nenit 10, kur një person i tatueshëm përdor për qëllime të veprimtarisë së tij ekonomike të tatueshme, mallra ose shërbime të cilat i prodhon vetë, trajtohet edhe sikur i furnizon (shet) këto mallra si pjesë të kësaj veprimtarie të tatueshme, edhe sikur furnizohet (blen) me këto mallra për qëllimet e ushtrimit të veprimtarisë së tij ekonomike të tatueshme. Nëse mallrat ose shërbimet që prodhohen nga veprimtaria ekonomike që ushtrohet përdoren në funksion të ushtrimit të një veprimtarie ekonomike të përjashtuar, atëherë ky rast nuk mund të konsiderohet si vetëfurnizim.

Kemi të bëjmë me furnizime për vete në të gjitha rastet që malli i prodhuar apo shërbimi i kryer nga vetë personi i tatueshëm përdoren po nga ai, në funksion të vazhdimit të kryerjes së një veprimtarie të tatueshme. Në këtë kuptim, për shembull, nëse një person i tatueshëm prodhues mobiljesh, 10 tavolina dhe 10 karrike nga i gjithë prodhimi i tij i përdor për pajisjen e zyrave ku zhvillon veprimtarinë e tij ekonomike, kemi të bëjmë me një vetëfurnizim. Në këtë rast, personi i tatueshëm duhet të lëshojë një faturë për vete, e cila duhet të regjistrohet në librin e shitjeve për të pasqyruar TVSH-në e llogaritur dhe në librin e blerjeve për të pasqyruar TVSH-në e kreditueshme (të zbritshme). Fatura duhet të përmbajë në detaje të gjitha elementet e shpenzimeve të bëra për prodhimin e mallit apo kryerjen e shërbimit dhe vlerën e tyre përkatëse. Vlera e tatueshme e furnizimit për vete është totali i shpenzimeve të bëra për prodhimin e këtij malli apo kryerjen e këtij shërbimi dhe përfshin shpenzimet materiale, shpenzimet për paga e sigurime shoqërore, si dhe shpenzimet e tjera, në të cilat përfshihet dhe pjesa përkatëse e shpenzimeve të përgjithshme dhe shpenzimeve të amortizimit për aktivet e qëndrueshme.

Fatura e lëshuar në këtë mënyrë do të regjistrohet njëkohësisht edhe në librin e shitjeve edhe në librin e blerjeve.

Vetëfurnizim do të ishte gjithashtu edhe rasti kur një shoqëri ndërtimi, për nevojat e vetë shoqërisë ndërton disa zyra apo magazina. Në këtë rast, si në të gjitha rastet e ndërtimit si furnizim shërbimi, shoqëria do të hartojë një situacion të të gjitha punimeve të kryera për ndërtimin e zyrave apo magazines. Situacioni do të përmbajë të gjitha zërat e shpenzimeve të kryera dhe mbi vlerën totale të tij do të llogaritet TVSH. Ai do të luajë rolin e faturës tatimore për vete dhe shuma e tij do të regjistrohet njëkohësisht, në të dy librat, në atë të shitjeve dhe në atë të blerjeve.

11.1 Përdorimi privat i mallrave dhe i shërbimeve

Në mbështetje të pikës 2 të nenit 18 të ligjit “Për TVSH-në”, furnizime kundrejt pagesës, pra të tatueshme, kemi në të gjitha rastet kur një person i tatueshëm përdor për qëllime private mallrat apo shërbimet që ai furnizon në funksion të veprimtarisë ekonomike kryesore që ai zhvillon. Pra kur mallrat ose shërbimet të cilat i përkasin veprimtarisë ekonomike, vihen në përdorim privat jashtë veprimtarisë ekonomike, kemi të bëjmë me një furnizim të tatueshëm. Ky përfshin mallrat të cilat janë prodhuar vetë, si dhe mallrat nga inventari ose nga aktivet e veprimtarisë ekonomike të personit të tatueshëm.

Përdorimi privat përfshin përdorimin personal nga personi i tatueshëm të aktiveve të veprimtarisë së tij ekonomike. Ai gjithashtu përfshin edhe përdorimin nga persona të tjerë të tillë si një i punësuar, i afërt, një mik ...etj

Vlera e tatueshme në këtë rast do të përcaktohet sipas nenit 27 të ligjit për TVSH-në, paragrafi i dytë (2).

Në vazhdim të shembullit të përmendur më sipër, nëse personi i tatueshëm-prodhues mobiljesh furnizon 10 tavolina dhe 10 karrike, për nevojat e personelit apo do të merreshin nga vetë ai për t’i përdorur në shtëpinë e tij (jo më për nevojat e zyrave si në rastin e furnizimit për vetë), atëherë kemi të bëjmë me përdorim privat të mallrave dhe ky furnizim është i tatueshëm me TVSH-në.

Gjithashtu, përdorim privat është edhe rasti kur një shoqëri ndërtimi, gjatë veprimtarisë së saj ndërton një shtëpi apo vilë për vete. Në këtë rast shoqëria e ndërtimit kryen një shërbim për qëllime private dhe si rrjedhojë ajo është e detyruar të bëjë situacionimin mujor të punimeve (situacion që do të luajë rolin e faturës tatimore) dhe mbi vleftën e situacionit është i detyruar të zbatojë TVSH.

Në këtë kuptim, në të gjitha rastet kur ndërtuesi është edhe sipërmarrës i punimeve edhe investitor, kemi të bëjmë me përdorim privat të ndërtimit si kryerje shërbimi, sa herë që destinacioni final i produktit të gatshëm (ndërtesës) nuk përdoret më në funksion të zhvillimit të një veprimtarie të tatueshme. Kështu, për shembull, në qoftë se një shoqëri ndërtimi do të ndërtonte vetë apartamente banimi për t'i shitur apo për t'i dhënë ato me qira (shitja e ndërtesave është jashtë objektit të ligjit "Për TVSH-në" kurse dhënia me qira me afate mbi 2 muaj e tyre është aktivitet i patatueshëm, pra i përjashtuar), ajo kryen një shërbim të tatueshëm. Për këtë, ajo është e detyruar të hartojë situacionet mujore të punimeve të kryera dhe të zbatojë TVSH-në siç është përcaktuar në pikën 5.1 të udhëzimit.

Në rastin kur një shoqëri ndërtimi ndërton për një porositës të tretë një objekt çfarëdo (përfshirë edhe apartamentet e banimit), ajo (shoqëria e ndërtimit) do të ngarkojë me TVSH punimet e kryera, të cilat do t'ia faturojë porositësit të punimeve.

Pra, ndërtimi i objekteve nga shoqëritë e ndërtimit, kur këto të fundit janë njëkohësisht edhe ndërtues edhe investitorë, destinacioni final i të cilave nuk ka të bëjë me ushtrimin e një veprimtarie të tatueshme është shërbim i tatueshëm sipas parimeve të përgjithshme të TVSH-së. Në rastet kur destinacioni final i objekteve të ndërtuara nga shoqëritë e ndërtimit, të cilat janë njëkohësisht edhe ndërtues edhe investitorë, është në funksion të ushtrimit të një veprimtarie të tatueshme, kemi të bëjmë me një vetëfurnizim dhe veprohet siç është sqaruar në pikën 11 të këtij udhëzimi.

12. Lidhjet midis administratës tatimore dhe administratës doganore

Organet tatimore janë të detyruar t'i japin organeve doganore informacion për transaksionet që lidhen me importin apo eksportin e mallrave të kryer nga personat e tatueshëm. Organet doganore janë të detyruara ti japin organeve tatimore informacion për personat e tatueshëm importues apo eksportues dhe për TVSH-në e mbledhur në importe, me qëllim të kontrollit të kryqëzuar të informacionit.

Në zbatim të aktmarrëveshjes, datë 2.7.1999, nr. 2575 prot, të nënshkruar ndërmjet DPT dhe DPD duhet:

1. Të bëhet kontrolli i identitetit të çdo tatimpaguesi importues ose eksportues në momentin e zhdoganimit të mallrave, për të mënjeluar tërësisht NIPT-it dhe certifikatat e regjistrimit false dhe përdorimin e jashtëligjshëm të tyre nga subjektet kontrabandiste.

2. Në asnjë rast të mos lejohet kryerja e praktikës së importit apo eksportit, nëse tatimpaguesi nuk paraqet njëkohësisht kopjen e noterizuar të certifikatës së NIPT-it dhe origjinalin e certifikatës së regjistrimit të vitit përkatës të organit tatimor të rrethit. Një fotokopje e këtyre dokumenteve depozitohet në dosjen e praktikës. Në deklaratën doganore të shënohet detyrimisht edhe NIPT-i (që merret nga certifikata e NIPT-it) dhe Kodi Fiskal i tatimpaguesit (që merret nga certifikata e regjistrimit).

3. Për çdo praktikë importi apo eksporti, në doganat që janë të pajisura me kompjuter të bëhet në çdo rast krahasimi i NIPT-it të paraqitur nga subjekti me NIPT-in e hedhur në kompjuterin e doganës. Në doganat e tjera, të bëhet verifikimi me listën e tatimpaguesve, që DPT u dërgon këtyre degëve. Në raste paqartësie, të krijohen lidhje direkte me DPT dhe DPD.

13. Kreditimi i tatimit

TVSH kreditor (i zbritshëm) është shuma e TVSH-së që personi i tatueshëm paguan në momentin që ai blen mallra apo shërbime brenda vendit, si dhe shuma e TVSH-së që ai ka paguar për importet e kryera me kushtin që, këto furnizime të marra brenda vendit ose të importuara t'i shërbejnë vetëm furnizimeve të tatueshme që do të bëjë ky person i tatueshëm. Nëse furnizimet e marra ose importet e bëra i shërbejnë furnizimeve të përjashtuara që mund të bëjë personi i tatueshëm, në këto raste nuk lejohet kreditimi i TVSH-së të paguar në lidhje me furnizimet e mësipërme. Nëse personi i tatueshëm i përdor furnizimet e marra ose importet e bëra edhe për qëllime të furnizimeve të tatueshme edhe për qëllime të furnizimeve të përjashtuara, atëherë kreditimi i tatimit të paguar do të bëhet përpjestimisht sipas paragrafit 13.1 të po këtij udhëzimi.

Personat e tatueshëm kanë të drejtë të zbresin (të kreditojnë) të gjithë TVSH-në që atyre u është zbatuar në blerjet që kanë bërë brenda vendit, të vërtetuara këto me kopjen origjinale të fatures tatimore të lëshuar prej shitësve të tyre, nga shuma e TVSH-së që ata kanë llogaritur (zbatuar) për shitjet e tyre. Por për të mundur të bëjnë një gjë të tillë, ata duhet të kenë me çdo kusht kopjen

origjinale të faturës tatimore të lëshuar nga shitësi i tyre. Pa këtë faturë ata nuk mund të zbresin TVSH-në të paguar në blerje.

Ata kanë të drejtë gjithashtu që nga TVSH-ja e llogaritur për shitjet e tyre të zbresin edhe TVSH-në që kanë paguar për importet që mund të kenë kryer. Për të zbritur këtë TVSH ata duhet të zotërojnë deklaratën doganore të importit.

Kur furnizimet që merr një person i tatueshëm, qoftë duke blerë brenda vendit, qoftë duke importuar, nuk janë të destinuara për ushtrimin e një veprimtarie ekonomike të tatueshme, ai nuk ka të drejtë të kreditojë (zbresë) TVSH-në e paguar për këto blerje ose importe.

Shitja e ambalazheve qarkulluese që faturohen bashkë me mallin janë furnizime të tatueshme dhe mbi to llogaritet TVSH-ja. Në zbatim të nenit 58 të ligjit "Për tatimin mbi vlerën e shtuar", prodhuesit kanë të drejtë të kreditojnë të gjithë TVSH-në që u është zbatuar në blerjen e ambalazheve qarkulluese. Këtë të drejtë ato e kanë edhe kur ambalazhet qarkulluese i blejnë nga persona të pajisur për TVSH-në. Për këtë, ato duhet të lëshojnë për veten e tyre një faturë përmbledhëse tatimore, e cila plotësohet në bazë të të dhënave të faturave të thjeshta (jo tatimore), që u janë lëshuar atyre nga shitësi.

13.1. Kreditimi i pjesshëm i tatimit

Në mbështetje të nenit 33 pika 4, në qoftë se një furnizim malli apo shërbimi përdoret pjesërisht për qëllime të furnizimeve të tatueshme të bëra ose për t'u bërë dhe pjesërisht për furnizime të përjashtuara, lejohet vetëm një pjesë e kreditimit të tatimit. Llogaritja e kreditimit të pjesshëm bëhet në bazë të përqindjes të kreditimit.

13.1.1. Përqindja e kreditimit të tatimit mbi vlerën e shtuar.

Kjo përqindje do të llogaritet si raport i shumës, pa përfshirë TVSH-në të furnizimeve të tatueshme dhe eksporteve në numërues me qarkullimin gjithsej pa përfshirë TVSH-në në emërues.

Përqindja e kreditimit = $\frac{\text{qarkullimi i tatuesh + eksporte}}{\text{qarkullimi i tatuesh + eksporte + furniz. të përjashtuara}}$

Llogariten dy përqindje kreditimi:

përqindja fillestare, dhe

përqindja përfundimtare.

13.1.2. Periudha që duhet të merret për llogaritjen e përqindjes të kreditimit

Periudha që duhet të merret për llogaritjen e përqindjes fillestare të kreditimit të tatimit është viti i mëparshëm kalendarik. Në qoftë se personi është në vitin e parë të regjistrimit, ai duhet të bejë një vlerësim të përqindjes me gjykimin e tij. Po kështu vitin e parë të vënies në zbatim të tvsh kjo përqindje përcaktohet nga vetë personi.

Periudha që merret për llogaritjen e përqindjes përfundimtare të kreditimit është viti kalendarik, në të cilin është bërë blerja (furnizimi i mallit apo shërbimit).

Veprimet për llogaritjen e përqindjes të kreditimit dhe saktësimi i TVSH-së për t'u kredituar duhet të pasqyrohen në librin e blerjeve në periudhën kur bëhen llogaritjet.

13.1.3. Rregullimi përfundimtar

Në janar të vitit pasardhës kalendarik, personi i tatueshëm duhet të rillogaritë përqindjen përfundimtare të kreditimit të TVSH-së që i takon furnizimeve të tatueshme, sipas qarkullimit të realizuar në fakt.

Rregullimi përfundimtar do të bëhet nëqoftëse përqindja përfundimtare e kreditimit ndryshon nga përqindja fillestare e kreditimit të zbatuar gjatë vitit me më shumë se 20%.

Në qoftë se ndryshimi nuk kalon 20%, atëherë kreditimi fillestar nuk ndryshon.

P.sh. në gjashtëmujorin e dytë 1996, (qysh nga data e zbatimit të TVSH), qarkullimi gjithsej pa TVSH është 5 milionë lekë, nga i cili:

- furnizime të tatueshme 2,5 milionë lekë, dhe

- furnizime të përjashtuara 2,5 milionë lekë.

Përqindja e kreditimit të tatimit është:

2,5 milionë = 50%

5 milionë

Në 1997 qarkullimi gjithsej pa TVSH është 7000 000 lekë nga i cili:

- furnizime të tatueshme 2 milion lekë,

- furnizime të përjashtuara 5 milionë lekë.

Përqindja e kreditimit të tatimit është:

2 milionë = 28.5...

7 milionë

Në mars 1997 blihet një banak me një vlerë 10 mijë lekë. TVSH-ja e paguar është 1250 lekë. Në këtë kohë personi i tatueshëm mund të llogaritet vetëm përqindjen fillestare të kreditimit atë të vitit 1996. Prandaj kreditimi i pjesshëm i tatimit do të llogaritet me përqindjen fillestare të kreditimit.

$1250 \times 50\% = 625$ lekë

Në janar 1998 do të bëhet rregullimi përfundimtar i kreditimit të pjesshëm të kërkuar, sepse përqindja fillestare me të cilën është llogaritur kreditimi i pjesshëm i tatimit ndryshon nga përqindja përfundimtare e vitit 1997 me më shumë se 20%.

Kreditimi përfundimtar i TVSH $1250 \times 28.5\% = 356$ lekë.

Kreditimi fillestar i TVSH-së 625 lekë.

Rregullimi në minus $625 - 356 = 269$ lekë.

Veprimet për rregullimin përfundimtar të kreditimit pasqyrohen në librin e blerjeve në janar të vitit pasardhës kalendarik dhe raportohen në deklaratën e këtij muaji.

Në deklaratën e muajit janar 1998 kreditimi i TVSH-së duhet të pakësohet me 269 lekë.

13.1.4. Aktivitetet e qëndrueshme

Për aktivitetet e qëndrueshme rregullimi i kreditimit të pjesshëm do të bëhet me 2 mënyra.

Mënyra e parë është ajo e përshkruar në paragrafin e mësipërm për furnizimet e zakonshme të mallrave dhe shërbimeve.

Mënyra e dytë do të përdoret vetëm në rastet kur çmimi i aktivitetit të qëndrueshëm është më i madh se 1000000 lekë (pa TVSH) dhe ndryshimi i përqindjes fillestare të kreditimit me përqindjen përfundimtare është më i madh se 20 %. Kjo mënyrë mban parasysh afatin e amortizimit të aktiveve të qëndrueshme. Në këto raste, vetëm për qëllime të TVSH-së periudha e amortizimit të aktivitetit të qëndrueshëm do të merret 5 vjet.

P.sh përqindja e kreditimit të tatimit për vitin 1996 është 60%. Në mars të vitit 1997 blihet një aktiv qëndrueshëm me një vlefë pa tvsh prej 2 milionë lekë.

TVSH i paguar për aktivin e qëndrueshëm 250 mijë lekë kreditimi i pjesshëm me përqindjen fillestare:

$250 \text{ mijë} \times 60\% = 150$ mijë lekë.

Përqindja e kreditimit të TVSH-së për vitin 1997 është 30%.

Kreditimi përfundimtar i TVSH-së është $250 \text{ mijë} \times 30\% = 75$ mijë lekë.

Kreditimi fillestar i TVSH është 150 mijë lekë.

Rregullimi i kreditimit në minus = $150 \text{ mijë} - 75 \text{ mijë} = 75$ mijë lekë.

Ky rregullim do të bëhet në deklaratën e janarit 1998.

Përqindja e kreditimit për vitin 1998 është 55%.

Ndryshimi i përqindjes të kreditimit të vitit 1998 me përqindjen e kreditimit të vitit 1997 është më i madh se 20%.

Ndryshimi është:

$55\% - 30\% = 25\%$

Rregullimi i kreditimit në plus llogaritet.

(kreditimi përfundimtar x koeficientin e amortizimi vjetor) x ndryshimi i përqindjes të kreditimit të vitit 1998 nga përqindja e kreditimit të vitit 1997

$(75\,000 \times 1/5) \times 25\% = 3750$ lekë

Ky rregullim do të bëhet në deklaratën e janarit 1999.

Përqindja e kreditimit për vitin 1999 është 40%. Ndryshimi i saj me përqindjen e vitit 1998 nuk i kalon 20%. $(40\% - 25\%) = 15\%$

Rregullimi i kreditimit = 0.

Përqindja e kreditimit për vitin 2000 është 42%.

Rregullimi i kreditimit = 0.

Përqindja e kreditimit për vitin 2001 është 60%.

Rregullimi i kreditimit = 0.

Rregullimi i fundit i kreditimit është 3750 lekë.

13.1.5. Ndryshimet përdorimit të aktiveve qëndrueshme.

Në qoftë se aktivitetet e qëndrueshme të përdorura për veprimtari të tatueshme ose për eksporte

përdoren më vonë për veprimtari private, i jepen një veprimtarie të përjashtuar ose shiten dhe shitja nuk është e tatueshme, rregullimi i kreditimit fillestar të marrë do të bëhet vetëm në qoftë se aktivi kapital ndryshon përdorimin brenda 5 vjetëve nga data e blerjes ose e përfitimit dhe në qoftë se çmimi i aktivit i tejkalon 1 milion lekë pa TVSH. Rregullimi bëhet duke përdorur koeficientin e amortizimit vjetor që merret 1/5. Viti kalendarik i papërfunduar do të merret si vit i plotë. Veprimet e saktësimit të kreditimit fillestar duhet të pasqyrohen në librin e blerjeve.

P.sh. një firmë blen në gusht 1996 një aktiv të qëndrueshëm me një vlerë 2 milionë lekë. Kreditimi fillestar është 250 mijë lekë.

Në vitin 1998 kjo firmë e ndalon veprimtarinë e saj ekonomike dhe e mban aktivin e qëndrueshëm për përdorim privat.

Rregullimi i kreditimit do të bëhet duke mbajtur parasysh 2 vjetët e mbetur nga të pesë vitet e amortizimit total të tij në të cilat ky aktiv i qëndrueshëm nuk do të përdoret për veprimtari ekonomike.

$250 \text{ mijë} \times 2/5 = 100 \text{ mijë lekë.}$

Të gjitha këto rregullime duhet të përshkruhen qartë në librin e blerjeve dhe të paraqiten në deklaratën tatimore.

13.1.6. Furnizimet të cilat përdoren edhe në veprimtarinë ekonomike edhe në veprimtari jo ekonomike psh për ëellime private

Në këto raste do të lejohet kreditimi i një pjese të tatimit të paguar në blerje, nëse personi ka dokumente ku pasqyrohet saktë pjesa e shpenzimeve që është e lidhur me veprimtarinë ekonomike.

13. 2. Llojet e furnizimeve të tatueshme dhe importimeve, për të cilat nuk lejohet kreditimi

Në mbështetje të nenit 33 pika 5 kreditimi i tatimit nuk lejohet për:

1. të gjitha llojet e shpenzimeve të karburantit përveç:

- kur qëllimi i veprimtarisë ekonomike është blerja e karburantit me qëllim për ta shitur atë;

- Me autorizim me shkrim nga Drejtori i Përgjithshëm i Tatimeve, kur karburanti i domosdoshëm për të ushtruar veprimtari industriale, zë një vend të konsiderueshëm në shpenzimet e bëra nga personi i tatueshëm.

2. shpenzimet për udhëtime e dieta, strehimin në hotele dhe veprimtari çlodhëse gjatë ushtrimit të veprimtarisë ekonomike.

3. shpenzimet për autovetura përveç:

- kur qëllimi i veprimtarisë ekonomike është blerja e autoveturave vetëm me qëllim për t'i shitur ato;

- kur përdorimi i veturave është i vetmi qëllim i veprimtarisë ekonomike (p.sh. dhënia me qira, shërbimi i taksive, ambulancave).

4. të gjitha shërbimet në lidhje me shpenzimet e përmendura në paragrafët (1), (2), (3).

14. Rimbursimet

Në zbatim të nenit 50 të ligjit, personi i tatueshëm ka të drejtë të kërkojë rimbursimin e tepricës kreditore të TVSH-së, kur ka mbartur një shumë kreditimi tatimor gjatë 6 muajve radhazi dhe kur kjo tepricë është më e madhe se 400 000 lekë.

Kur tatimpaguesi plotëson kushtet e mësipërme, ai plotëson formularin "Kërkesë për rimbursim" dhe e dërgon atë në zyrën e TVSH-së së rrethit. Zyra e TVSH-së, është e detyruar të verifikojë në vend saktësinë e shumës së rimbursimit të kërkuar dhe e miraton atë brenda 30 ditësh nga data e paraqitjes së kërkesës për rimbursim. Zyra e TVSH-së së rrethit harton në dy kopje listën e rimbursimeve, të cilën ia dërgon degës përkatëse të bankës përkatëse. Kësaj liste të nënshkruar nga përgjegjësi i zyrës së TVSH-së i bashkëngjiten urdhër xhirimet përkatëse për çdo rast rimbursimi të miratuar dhe të përfshirë në listë. Urdhër xhirimet do të nënshkruhen nga kryetari i degës së tatimeve të rrethit.

Rimbursimet do të kryhen vetëm nga dega e bankës përkatëse të rrethit, ku personi i tatueshëm është i regjistruar për TVSH-në. Pasi të jetë bërë rimbursimi, njëra kopje e listës së rimbursimeve do t'i kthehet degës së tatimeve. Çdo rimbursim përmban datën e kryerjes dhe nënshkruhet nga nepunesi i degës së bankës.

Në zbatim të dekretit të presidentit nr. 1582, datë 15.8.1996 për rastet kur në marrëveshjet financiare të ratifikuara në Kuvend ose të miratuara nga Qeveria në formën e granteve parashikohet mospërdorim i burimeve financiare të huaja për të paguar taksa e tatime, duke përfshirë tatimin mbi vlerën e shtuar, tatimi i paguar do t'u rimbursohet financuesve të huaj nga administrata tatimore brenda

45 ditëve.

Procedurat e rimbursimit të TVSH-së së paguar si më lart do të jenë, si më poshtë :

1. Kur TVSH paguhet direkt nga donatori

Kur TVSH paguhet direkt nga njësia zbatuese e donatorit apo e projektit në Shqipëri si për blerjet brenda vendit, ashtu dhe për importet, njësia paraqet ne zyrën e TVSH-së së rrethit përkatës (ku ka qendrën njësia zbatuese e projektit) këtë dokumentacion:

kërkesën për rimbursim ku theksohet shuma e rimbursimit që kërkohet, veprimtaria e kryer, arsyet për rimbursim, etj;

kopjen e noterizuar e në gjuhën shqipe e marrëveshjes së ratifikuar në Kuvend ose të Marrëveshjes së miratuar nga Qeveria; Marrëveshja duhet të përmbajë emërtimin e projektit apo të projekteve, shumën totale për secilin prej tyre, shumën e mbetur nga 1 korriku e më pas, afatin kohor të fillimit e të përfundimit të projektit. Kopja e marrëveshjes shoqërohet edhe me listën (emrin dhe mbiemrin) e përfaqësuesve zyrtar të çdo projekti.

Deklaratën mujore të TVSH-së, teprica kreditore e të cilës (kutia 22) duhet të jetë e barabartë me shumën e TVSH-së që kërkohet të rimbursohet.

Faturat origjinale të blerjes (në rastin e blerjeve brenda vendit) dhe deklaratat origjinale doganore (për rastet e importeve). Si faturat ashtu dhe deklaratat doganore të importit duhet të përmbajnë në mënyrë shumë të dukshme shënimin: "Blerja/importi bëhet në kuadrin e marrëveshjes së ratifikuar në Kuvend ose të miratuar nga Qeveria me nr. --, datë __/__/199__ dhe për qëllimet e përcaktuara në këtë marrëveshje". Ky shënim do të bëhet nga përfaqësuesi zyrtar i njësisë së zbatimit të projektit i njohur nga zyra e TVSH-së (në bazë të listës së mësipërme), i cili veç kësaj duhet të shënojë në faturë edhe emrin, mbiemrin dhe nënshkrimin e tij.

2. Në rastet kur TVSH-ja paguhet nga sipërmarrësit e punimeve për zbatimin e projekteve

Kryerja e punimeve për zbatimin e projekteve do të ngarkohet kurdoherë me TVSH, e cila në çdo rast do të paguhet nga shoqëria sipërmarrëse e punimeve për zbatimin e projektit. Por kjo TVSH do t'i jepet atij (përkundrejt paraqitjes së situacionit me TVSH) ose nga donatori i huaj (kur ky pranon një gjë të tillë) ose nga burime të brendshme (kur donatori nuk pranon).

a) Kur donatori pranon të financojë edhe TVSH.

Në këtë rast shoqëria sipërmarrëse e punimeve për zbatimin e projektit është e detyruar të aplikojë TVSH-në mbi vlerën e situacionit të punimeve. Nga kjo TVSH-ja të zbrisë TVSH-në e paguar në blerjet që bën shoqëria dhe diferenca përfaqëson TVSH-në e pagueshme nga kjo shoqëri.

Kopjen origjinale të situacionit të punimeve shoqëria sipërmarrëse e punimeve është e detyruar t'ia paraqesë njësisë zbatuese të projektit. Kjo e fundit (njësia zbatuese e projektit) paraqet në zyrën e TVSH-së së rrethit përkatës (ku ka qendrën njësia zbatuese e projektit) këtë dokumentacion:

kërkesën për rimbursim, ku theksohet shuma e rimbursimit që kërkohet, veprimtaria e kryer, arsyet për rimbursim, etj;

kopjen e noterizuar e në gjuhën shqipe të Marrëveshjes së ratifikuar në parlament ose e Marrëveshjes së miratuar nga qeveria. Marrëveshja duhet të përmbajë emërtimin e projektit apo të projekteve, shumën totale për secilin prej tyre, shumën e mbetur nga 1 korriku e më pas, afatin kohor të fillimit e të përfundimit të projektit. Kopja e marrëveshjes shoqërohet edhe me listën (emrin dhe mbiemrin) e përfaqësuesve zyrtar të çdo projekti.

deklaratën mujore të TVSH-së, teprica kreditore e të cilës (kutia 22) duhet të jetë e barabartë me shumën e TVSH-së që kërkohet të rimbursohet.

kopjen origjinale të situacionit të punimeve, e cila duhet të përmbajë në mënyrë shumë të dukshme shënimin : "Situacioni është hartuar në kuadrin e Marrëveshjes së ratifikuar në Kuvendin Popullor ose të miratuar nga Qeveria me nr. __, datë __/__/199__ dhe për qëllimet e përcaktuara në këtë Marrëveshje". Ky shënim do të bëhet nga përfaqësuesi zyrtar i njësisë së zbatimit të projektit i njohur nga zyra e TVSH-së (në bazë të listës së mësipërme), i cili veç kësaj duhet të shënojë në faturë edhe emrin, mbiemrin dhe nënshkrimin e tij.

b) Kur donatori nuk pranon financimin e TVSH-së

Në rastet kur donatori nuk pranon të financojë pagimin e TVSH-së, do të veprohet në përputhje me vendimin e Këshillit të Ministrave nr. 509, datë 12.8.1996. Në bazë të këtij vendimi, TVSH-ja do të financohet nga përfituesi apo investitori vendas i projektit dhe do të paguhet nga shoqëria sipërmarrëse e punimeve për zbatimin e projektit.

15. Interesat

Kur një person i tatueshëm nuk paguan shumën e plotë të TVSH-së, të detyrueshëm brenda datës të përcaktuar në ligj, detyrohet të paguaje interesa mbi shumën e TVSH-së të papaguar nga data në të cilën pagesa ka qenë e detyrueshme deri në datën në të cilën ajo kryhet.

Interesi për mospagimin e TVSH-së brenda datës të detyrueshme llogaritet 5% për muajin e parë apo një pjesë të tij dhe 2% për muajt pasardhës ose pjesë të tyre, bazuar në tatimin e papaguar në datën që interesi llogaritet. Por interesi minimal i zbatuar do të jetë 10% e tatimit të papaguar.

Interesi zbatohet automatikisht dhe nuk hiqet nga asnjë autoritet.

16. Dënimet

16.1. Mosregjistrimi

1. Kur një person i tatueshëm nuk është regjistruar dhe në qoftë se ai nuk kërkon të regjistrohet brenda 10 ditëve pas lëshimit të letrës kujtese për regjistrim nga organet tatimore, detyrohet të paguaje një gjobë prej 50 000 lekë.

2. Drejtori i Drejtorisë së Përgjithshme të Tatimeve ka të drejtë që në qoftë se personi i tatueshëm nuk kërkon të regjistrohet edhe brenda 10 ditëve nga data e lëshimit të lajmërim-detyrimit:

të vëndose sekuestro mbi mallra, materiale dhe aktive të tjera të përdorura për veprimtarinë ekonomike;

të urdhërojë mbylljen e njësisë, dyqanit, magazinës;

të publikojë emrin e personit të tatueshëm dhe shkeljen që ai ka kryer.

3. Drejtori i Drejtorisë së Përgjithshme të Tatimeve ka të drejtë të urdhëroje forcat e policisë tatimore të detyrojnë zbatimin e masave të parashikuara në paragrafin 2.

4. Kur një person i tatueshëm nuk regjistrohet në formën e duhur, nuk njofton ndryshimet apo nuk kërkon të çregjistrohet, detyrohet të paguajë një gjobë prej 10,000 lekë, në qoftë se personi nuk e rregullon këtë gjendje brenda 10 ditëve nga data e lëshimit të një lajmërim detyrimi nga organet tatimore.

16.2. Shkeljet në lidhje me faturën tatimore

1. Kur një person i tatueshëm konstatohet se nuk ka lëshuar fature tatimore, ai është i detyruar të lëshojë menjëherë faturë të rregullt tatimore, si dhe të paguajë, përveç shumës së TVSH-së që lidhet me atë furnizim, edhe një dënim të barabartë me shumën e kësaj TVSH-je.

2. Një person, i cili lëshon një faturë pa informacionin e plotë të parashikuar në ligjin për TVSH-në (përfshirë nr serial të parashitpur), që nuk vendos NIPT-in e vërtetë të blerësit dhe identitetet e sakta të tij, që zbaton TVSH-në në një furnizim në një kohë që ky person nuk është i regjistruar për TVSH-në, detyrohet të paguajë një dënim të barabartë me shumën e tvsh të zbatuar në atë furnizim, përveç TVSH-së të zbatuar në atë furnizim.

3. Drejtori i Drejtorisë së Përgjithshme të Tatimeve, në qoftë se personi i tatueshëm nuk lëshon faturë tatimore më shume se një herë apo personi lëshon më shume se një herë faturë tatimore pa qenë i regjistruar dhe nuk e rregullon këtë gjendje brenda 10 ditëve të lëshimit të një lajmërim detyrimi ka të drejtë:

të vendosë sekuestro mbi mallra, materiale apo ndonjë aktiv tjetër që përdoret në veprimtarinë ekonomike;

të urdhërojë mbylljen e dyqaneve apo magazinave;

të publikojë emrin e personit të tatueshëm dhe shkeljen e tij.

4. Drejtori i Drejtorisë së Përgjithshme të Tatimeve ka të drejtë të urdhërojë forcat e policisë tatimore që të detyrojnë zbatimin e dispozitave të parashikuara në paragrafin (3).

5. Kur një person i tatueshëm nuk lëshon një faturë në formën e parashikuar në ligjin për TVSH-në dhe në udhëzimin në zbatim të tij, ai detyrohet të lëshojë menjëherë faturën e rregullt, si dhe të paguajë përveç TVSH-së që duhej zbatuar për atë furnizim edhe një dënim të barabartë me shumën kësaj TVSH-je.

16.3. Deklarimi

Kur një person i tatueshëm nuk bën deklarinë në datën e detyrueshme apo në formën e parashikuar nga Ministri i Financave dhe nëqoftëse brenda 10 ditëve pas lëshimit të një letrë kujtese nga organet tatimore për berjen e një deklarimi të rregullt ai nuk e bën atë, detyrohet të paguajë një dënim prej 20% të tatimit për t'u paguar, por jo më pak se 10 000 leke.

Kur një personi të tatueshëm të cilit i dërgohet letra kujtese siç parashikohet në paragrafin 1 nuk bën deklarinë e rregullt brenda 10 ditëve pas lëshimit të njoftim detyrimit për berjen e deklarimit të rregullt nga organet tatimore detyrohet të paguajë një dënim në masën 50% të tatimit të

detyrueshëm, por jo më pak se 25000 leke.

16.4. Gjopa për pagesë të vonuar

Kur një person i tatueshëm nuk paguan TVSH-në e detyrueshëm në kohen e duhur dhe në qoftë se ai nuk paguan brenda 10 ditëve pas lëshimit të letres kujtesë nga organet tatimore për të bere pagesen detyrohet të paguajë një gjobë në masën 20% të tatimit të detyrueshëm të papaguar, përveç interesit.

Kur një person i tatueshëm, të cilit i është dërguar një letër kujtesë siç parashikohet në paragrafin 1, nuk bën pagesen brenda 10 ditëve pas lëshimit të lajmërim detyrimit nga organet tatimore detyrohet të paguajë një gjobë në masën 50% të tatimit të papaguar.

Në qoftë se personi i tatueshëm bën dy shkelje njëkohësisht, edhe mosparaqitje të deklaratës edhe mospagesë të tatimit zbatohet vetëm dënimi i vendosur për deklarimin.

16.5. Deklarimet false

Kur TVSH-ja e treguar si e pagueshme në një deklaratë është më pak se sa TVSH-ja që duhet të ishte treguar si i tillë dhe kjo konsiderohet fshehje me dashje, zbatohet një dënim në masën 50% të differences të padeklaruar.

16.6. Dënime të tjera

Kur një person i tatueshëm nuk mban regjistrimet në formën dhe mënyren e parashikuar në ligj dhe udhëzimin në zbatim të tij, nuk jep regjistrimet që i kërkohen, apo nuk jep informacionin e detyrueshëm dhe nëqoftëse nuk e rregullon gjendjen e tij brenda 10 ditëve pas lëshimit të lajmërim detyrimit nga organet tatimore detyrohet të paguajë një gjobë prej 50000 leke.

Kur një person i tatueshëm nuk lejon hyrjen dhe inspektimin nga ana e organeve tatimore apo kur një person, direkt apo indirekt, vetë ose nëpërmjet një personi tjetër, pengon ose përpiqet të pengojë veprimet e organeve tatimore siç parashikohen në ligj dhe udhëzimin e tij detyrohet të paguajë një gjobë deri në 1 00 00 lekë të vendosur nga Drejtori i Drejtorisë së Përgjithshme të Tatimeve.

17. Veprimet për mbledhjen e tatimit

1. TVSH-ja e detyrueshme, interesat dhe dënimet janë të detyruara për t'u paguar brenda 10 ditëve nga data e lëshimit të njoftimit të vlerësimit tatimor nga organet tatimore.

2. Interesat dhe dënimet janë të detyrueshëm për t'u paguar dhe mblidhen sikur të ishin TVSH-ja e pagueshme dhe e detyrueshme. Organet tatimore zbatojnë dispozitat e nenit 54 të ligjit "Për tatimin mbi vlerën e shtuar", konkretisht paragrafin 2 (a.b), të nenit 54. Drejtori i Drejtorisë së Përgjithshme të Tatimeve ka të drejtë të urdhërojë forcat e policisë tatimore për zbatimin me detyrim të këtij neni.

3. Drejtori i Drejtorisë së Përgjithshme të Tatimeve ka të drejtë të heqë tërësisht ose pjesërisht dënimet, përveç interesave, në qoftë se personi i tatueshëm ka:

ka paguar TVSH-në, penaltitetet dhe interesat e detyrueshme, sipas nenit 41 dhe 42;

ka rregulluar gjendjen për të cilën i është dhënë dënimi; dhe

ka plotësuar kërkesat e ligjit "Për tatimin mbi vlerën e shtuar" dhe të udhëzimit në zbatim të tij.

18. Udhëzimi nr. 7, datë 15.7.1996, si dhe çdo udhëzim tjetër që bie ndesh me këtë udhëzim shfuqizohet.

MINISTRI I FINANCAVE

Anastas Angjeli